

Skatteøen, LIX 29

Godsejer Trelawney, dr. Livesey og de andre herrer har bedt mig nedskrive hele historien om Skatteøen fra først til sidst uden at udelade andet end øens beliggenhed og det kun, fordi der stadig findes skatte, som endnu ikke er fundet. Jeg griber derfor pennen i det herrens år 17- og vender tilbage til den tid, da min far ejede kroen "Admiral Benbow." Det var dengang, den gamle, vejrbidte sømand med sabelhugget kom og slog sig ned under vores tag.

Jeg husker ham, som var det i går. Han kom traskende hen til krodøren med sin gamle skibskiste efter sig i en trillebør. Han var en høj, stærk, kraftig, mørklødet mand. Hans tjærede hårdusk hang ned over skuldrene på hans beskidte, blå frakke, hans hænder var forrevne og arrede, neglene sorte og flossede. Og hen over den ene kind havde han et gråligt ar efter et sabelhug. Jeg husker, at han stod og så ud over bugten og fløjtede ved sig selv, men så brød han lige med ét ud i den gamle sømandsvise, han senere så ofte sang:

"Femten mand på en død mands kiste –
Hiv-o-høj og en hel flaske rom!"

Han sang med høj, gammel, rystende stemme, der lød, som om den var blevet stemt og havde fået et knæk på gangspilletts bomme. Så bankede han på døren med en lille stump stok, der lignede en bådshage, og som han altid gik rundt med. Og da min far lukkede op, forlangte han i en barsk tone et glas rom. Da det blev bragt ham, drak han langsomt som en kender, dvælede ved smagen, mens han lod blikket glide fra klipperne og op til vores skilt.

"Det er en rigtig rar lille bugt," siger han til sidst, "og et godt sted at have et værtshus. Kommer her ikke mange gæster, gamle ven?" Min far svarede nej, der kom ikke ret mange gæster, desværre.

"Jamen så er det lige stedet for mig," sagde han. "Hej kammerat," råbte han til manden med trillebøren, "kom og læg til og hjælp mig op med min kiste. Jeg bliver her lidt," fortsatte han. "Jeg er en jævn mand. Rom og æg og flæsk er alt, hvad jeg forlanger, og så den pynt deroppe, hvor jeg kan holde udkig efter skibe. Hvad du skal kalde mig? Du kan kalde mig kaptajn. Nå, nu forstår jeg, hvad du tænker på – her." Og han kastede tre-fire guldmønter på dørtærskelen. "Du kan bare sige til, når de er brugt op," siger han med et blik så bistert som en øverstkommanderende.

Og skønt hans tøj var slidt, og hans sprog var groft, lignede han alt andet end en mand, der havde sejlet foran masten. Nej, han lignede snarere en styrmand eller kaptajn, der var vant til at blive adlydt eller give prygl. Manden med trillebøren fortalte os, at postvognen dagen før havde sat ham af ved kroen

"Royal George". Han havde spurgt, hvilke kroer der lå langs kysten. Jeg vil gå ud fra at vores kro blev rost og beskrevet som ensomt beliggende, og at det var derfor, han valgte at slå sig ned i den frem for i en af de andre. Det var alt, hvad vi fik at vide om vores gæst.

Han var i reglen meget tavs. Hele dagen slentrede han rundt langs bugten eller oppe på klipperne med sin messingkikkert. Hele aftenen sad han i et hjørne af krostuen ved ilden og drak sine stærke romtoddyer. For det meste svarede han ikke, når man talte til ham, så bare gnavent og arrigt op og pudsede næse, så det lød som et tågehorn. Kroens gæster lærte ligesom vi andre snart at lade ham være i fred. Hver dag, når han kom tilbage fra sine ture, spurgte han, om der var kommet nogen sømænd forbi ude på vejen. Først troede vi, at han spurgte, fordi han savnede selskab af sin egen slags, men til sidst begyndte vi at forstå, at han ønskede at undgå dem. Når en sømand dukkede op i "Admiral Benbow" (som det af og til skete, når de var undervejs til Bristol ad kystvejen), kiggede han ind gennem gardinet foran døren, inden han trådte ind i krostuen. Og han var altid musestille, når der var den slags gæster. For mig var hans optræden i det mindste ikke nogen hemmelighed. Jeg var nemlig på en måde blevet hans fortrolige. En dag trak han mig til side og lovede mig en firepenny af sølv den første i hver måned, hvis bare jeg ville holde "vågent udkig efter en sømand med ét ben" og lade ham det vide, i samme øjeblik han viste sig. Ganske ofte hændte det dog, når det blev den første i måneden, og jeg anmodede ham om min løn, at han prustede hånligt og stirrede ondt på mig. Men før ugen var omme, kom han altid på bedre tanker, bragte mig min firepenny og gentog sin ordre om at holde udkig efter "sømanden med ét ben."

Jeg behøver næppe at fortælle, at denne person forfulgte mig i drømme. I stormfulde nætter, når blæsten ruskede og peb om de fire hushjørner, og brændingen bragede langs bugten og op mod klipperne, så jeg ham i tusind skikkelser og med tusind djævelske udtryk. Somme tider var benet sat af ved knæet, somme tider ved hoften. Så var han et forfærdeligt uhyre, der aldrig havde haft mere end ét ben, som tilmed sad midt på kroppen. Mit værste mareridt var, når jeg så ham springe op og forfølge mig over diger og grøfter. Alt i alt betalte jeg temmelig dyrt for mine månedlige penge med disse groteske fantasier.

Men selv om jeg var rædselsslagen ved tanken om den etbenede sømand, var jeg ikke nær så bange for kaptajnen, som alle andre, der kendte ham. Der var nætter, hvor han nød en hel del mere rom, en hans hoved kunne tåle. Og så sad han somme tider og sang sine gamle, onde, vilde sømandsviser uden at tage hensyn til andre. Men til andre tider gav han en omgang til alle og tvang hele det rystende selskab til at høre på hans historier eller synge med på omkvædet. Jeg har ofte hørt hele huset ryste under hans "hiv-o-høj og en hel flaske rom", mens alle var ved at dø af skræk og sang med af fuld hals. Den ene skrålede højere end den anden for ikke at blive bemærket. Under de anfald var han mere hensynsløs end nogen anden. Han hamrede i bordet med

knytnæve, for at få stilhed. Han fløj op i raseri over et spørgsmål, men somme tider også, hvis ingen spurgte om noget, og han derfor troede, at ingen hørte efter. Han ville heller ikke tillade at nogen forlod kroen, før han selv var vaklet døddrukken op i seng.

Hans historier var det, der mest af alt skræmte folk. Det var grufulde historier om folk, der blev hængt og gik planken ud, og om storme til havs og Tortugasøerne og frygtelige begivenheder og steder ved Sydamerikas kyst. Ifølge hans egne beretninger måtte han have levet sit liv blandt nogle af de ondeste mænd, Gud nogensinde har ladet stå til søs. Og det sprog, hvormed han fortalte disse historier, chokerede vores jævne landbefolkning næsten lige så meget som de forbrydelser, han beskrev. Min far sagde altid, at kroen ville gå nedenunder og hjem. Folk ville snart begynde at holde sig væk, når de bare blev tyranniseret og truet og sendt rystende i seng, men jeg tror nu, at det gav os, at han var der. Folk blev godt nok bange i øjeblikket, men når de tænkte tilbage på det, var det nu ikke så dumt alligevel. Det gav lidt spænding i det stille liv på landet. En flok drenge, som var yngre end mig, lod tilmed, som om de beundrede ham, og kaldte ham en "sand søulk" og en "ægte gammel gut" og den slags tilnavne. De sagde, at det var den slags mænd, der gjorde England frygtet til søs.

I én retning var han imidlertid godt på vej til at ruinere os. Han blev nemlig boende uge efter uge, og til sidst måned efter måned, så at alle hans penge for længst var brugt op, men min stakkels far kunne ikke samle mod til at forlange flere. Hvis han nogensinde nævnte det prustede kaptajnen gennem næsen med et skrald, så man skulle tro, han brølede, og gloede på min stakkels far, så han skyndsomt forsvandt. Jeg har set ham vride sine hænder efter sådan en afvisning, og jeg er sikker på, hans bestandige ærgrelse og angst må have fremskyndet hans alt for tidlige og ulykkelige død.

I al den tid, kaptajnen boede hos os, gik han i det samme tøj, bortset fra at han købte nogle strømper af en bissekræmmer. Skyggen på hans hat var gået løs i den ene side, men han lod den bare hænge, selv om det var til stort ubehag, når det blæste. Jeg husker hans frakke, som han selv sad oppe på sit værelse og lappede, og som til sidst ikke var andet end lap på lap. Han hverken skrev eller modtog breve, og han talte aldrig med andre end naboerne og for det meste kun, når han havde drukket sig fuld i rom. Den store skibskiste så ingen af os nogensinde åben.

Kun en enkelt gang blev han sat til vægts, og det var hen mod slutningen, da min stakkels far allerede var meget plaget af den sygdom, der førte til hans død. Dr. Livesey kom engang sidst på dagen for at se til patienten, og min mor bød ham på lidt mad. Derpå gik han ind i krostuen for at ryge en pipe tobak, indtil hans hest kunne blive bragt ud fra landsbyen, da vi ikke havde nogen stald ved gamle "Benbow". Jeg fulgte med ham derind, og jeg husker kontrasten mellem den sirlige, livlige doktor med den snehvide paryk, de

skinnende sorte øjne, og de gode manerer og så den kejtede landbefolkning og frem for alt dette fugleskræmsel, den beskidte, kraftige sørøver med de rindende øjne. Han var allerede halvfuld og sad med armene støttet på bordet. Pludselig brød han – kaptajnen altså – ud i sin evindelige sang:

“Femten mand på en død mands kiste –
Hiv-o-høj og en hel flaske rom!
Drik og Djævelen tog det sidste –
Hiv-o-høj og en hel flaske rom!”

I begyndelsen troede jeg, at “den døde mands kiste” var hans store skibskiste oppe på værelset ud til vejen, og tanken om den var i mine natlige mareridt blevet blandet med den énbenede sømand. Men vi var efterhånden helt holdt op med at lægge mærke til sangen. Kun for dr. Livesey var den ny den aften, og jeg lagde mærke til, at den ikke havde nogen behagelig indvirkning på ham. Han så ganske vredt op et øjeblik, før han fortsatte sin samtale med gamle gartner Taylor om en ny kur mod gigt. I mellemtiden havde musikken sat liv i kaptajnen, og til sidst slog han næven i bordet på en måde, vi alle vidste betød – stilhed. Alle tav straks, alle undtagen dr. Livesey. Han fortsatte bare, talte klart og venligt og bakkede løs på piben mellem ordene. Kaptajnen gloede på ham et stykke tid, slog igen i bordet, gloede endnu engang og udslyngede til sidst en frygtelig ed. “Hold så kæft der på mellemdækket!”

Kontrolspørgsmål

1. Hvad er det eneste, fortælleren vil udelade fra historien?

- Skattens størrelse
- Skatteøens beliggenhed
- Kaptajnens navn

2. Hvad hedder kroen?

- General Benbow
- Admiral Benbow
- Captain Benbow

3. Hvad er det eneste kaptajnen forlanger?

- Æg, bacon og mjød
- Fred, ro og rom
- Æg, flæsk og rom

4. hvorfor spørger kaptajnen, om der er kommet sømænd forbi?

- Fordi han gerne vil undgå dem
- Fordi han savner selskab
- Fordi han er meget snakkesalig

5. hvad får drengen for at holde udkig efter en étbenet sømand?

- Et pund
- En firpenny
- 10 shillings

6. hvad betyder det, når kaptajnen hamrer knytnæven i bordet?

- Syng med!
- Stilhed!
- Mere rom!

7. Kaptajnens historier handlede blandt andet om steder ved?

- Sydafrikas kyst
- Sydamerikas kyst
- Australiens kyst

8. En flok drenge beundrer kaptajnen; hvorfor?

- Den slags mænd gør England frygtet til søs
- Den slags mænd holder alle andre banditter væk
- Han går i flot tøj og er stærk

9. Kaptajnen køber nogle strømper af?

- En marskandiser
- En bissekræmmer
- En hosekræmmer

10. kun én tør svare kaptajnen igen; hvem?

- Kroens ejer
- Drengen
- Dr. Livesey

